

Vlaamse overheid

Afdeling Dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 BRUSSEL

T 02 553 15 08

www.vlaanderen.be/dierenwelzijn

ADVIES 21/06/2023 - Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

Overpopulatie in asielen

Probleemstelling

In de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn hebben vertegenwoordigers van dierenasielen gemeld dat ze kampen met een ongeziene overpopulatie aan dieren in hun asielen.

De Raad zocht met geïnteresseerde leden uit de Raad, gedragsdeskundigen en medewerkers van Dierenwelzijn Vlaanderen (Departement Omgeving) naar oorzaken en naar oplossingen voor die overpopulatie.

De focus werd beperkt tot honden en katten, en de grootste aandacht ging naar honden.

Situatieschets

Uit een bevraging van Dierenwelzijn Vlaanderen bij de bevoegde overheid in andere Europese landen bleek dat een meerderheid eveneens een toename van het aantal dieren in de asielen vaststelt. Als argumenten worden genoemd:

- afstand na aanschaf tijdens de coronaperiode
- de economische crisis
- een hoger aantal gedragsmatig complexe honden in asielen

Analyses van databanken

Om een inzicht te krijgen in de problematiek, werden analyses uitgevoerd op verschillende databanken¹, en dat leverde volgende conclusies op:

- Jaarlijks worden in België 160.000 nieuwe honden geregistreerd, waarvan iets minder dan 100.000 in Vlaanderen
- Het aandeel honden dat in de asielen terechtkomt, is evenredig met het aandeel van hun herkomst (kwekerij, asiel, particulier) in het totale cijfer.
- De leeftijd waarop honden in een asiel terecht komen, hangt samen met het ras. Golden retrievers, herders en staffords bijvoorbeeld komen op jonge leeftijd in het asiel, kleinere rassen zoals maltezers komen op latere leeftijd binnen.
- De mediane leeftijd waarop een hond wordt binnengebracht is 2,5 jaar.
- Asielen kunnen de reden van afstand ingeven in een databank, maar eigenaars informeren niet waarheidsgetrouw over de reden van afstand (bijvoorbeeld gedragsproblemen worden zelden gemeld). Bij honden worden tijdsgebrek en aangepaste gezinssituatie het meest frequent als specifieke reden opgegeven, bij katten worden zijn de dood van de eigenaar en een verhuis de meest genoemde redenen.

Informatie over asielen

Ook de meldingen die Dierenwelzijn Vlaanderen en het bevoegde kabinet ontvingen over de werking van asielen, werden verzameld (bijvoorbeeld beperkte communicatie met kandidaat-adoptanten, ingewikkelde adoptieprocedures, strenge selectie van adoptanten).

Asielen deelden hun ervaring over de opvang van afgestane en in beslag genomen dieren:

- In vergelijking met voorgaande jaren verblijft er een groot aandeel honden met gedragsproblemen in asielen. Deze dieren blijven langer dan gemiddeld in een asiel. Daardoor zijn er minder plaatsen beschikbaar voor instromende honden. Honden met gedragsproblemen vereisen ook veel zorgen en dus tijd en financiële middelen.
- Volgens de ervaring van asielen kan geen bepaalde groep (bijvoorbeeld leeftijdsgroep, sociale klasse,...) aangeduid worden die honden of katten afstaat.

Geïntegreerde aanpak nodig

De Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn is van oordeel dat een geïntegreerde aanpak nodig is voor dit probleem.

De Raad stelt volgende maatregelen voor die betrekking hebben op de aanschaf van een dier, het afstaan ervan, dierenasielen en inbeslagnames:

---

¹ DogID (officiële platform voor de registratie van honden in België), TRACES (TRAdE Control and Expert System) en Animal Shelter (dataplatform voor Vlaamse asielen)

1. EEN DIER AANSCHAFFEN

- **Een sensibiliseringscampagne moet de aanschaf van een hond zonder voorafgaande screening van een koper-adoptant afraden.**

Er komt veel kijken bij het houden van een hond, en een hond verzorgen kost veel tijd en vereist een duidelijk dagritme. Wanneer een eigenaar een hond in huis haalt, dan moet hij gedurende 10 tot 20 jaar zijn leven aanpassen. Vóór een aanschaf moet dan ook nagegaan worden of het karakter en het type hond passen bij de woning, het budget en de levensstijl van de eigenaar.

- **Een overzicht van de verschillende kanalen voor de aanschaf van een hond met voor elk kanaal de voor- en nadelen uitwerken en voorzien**

Honden (en katten) kunnen worden aangekocht via verschillende kanalen. Elk kanaal heeft zijn voordelen en ook zijn nadelen. Voor toekomstige eigenaars is er op dit moment nog geen objectief overzicht van die kanalen met bijhorende informatie. Deze behoefte moet worden ingevuld, en de overheid moet hierbij een informerende rol opnemen. Hierbij kan rekening gehouden worden met het advies van de Raad over de invoer van straat- en asielhonden.

- **Invoeren van een terugnameplicht voor alle aanbieders van honden (onder te bepalen voorwaarden)**

Een aanbieder draagt een verantwoordelijkheid bij het matchen van een aangeboden hond en een toekomstige eigenaar. Als dit niet zorgvuldig gebeurt, dan is de kans groter dat een dier (snel) wordt doorverkocht of afgestaan. Om een aanbieder zeer bewust te laten omgaan met dat matchen, moet een terugnameplicht ingevoerd worden. Bovendien kan deze aanpak de instroom van honden in een asiel doen verminderen. Deze terugnameplicht verschilt van het garantiecertificaat.

- **Verplichte sterilisatie en identificatie van katten**

Katten moeten in Vlaanderen verplicht gesteriliseerd en geïdentificeerd worden². De Vlaamse en lokale overheden moeten blijven sensibiliseren en handhaven m.b.t. deze verplichting.

---

² Besluit van de Vlaamse Regering van 23 februari 2018 betreffende de identificatie, registratie en sterilisatie van katten

2. EEN DIER AFSTAAN

- **Een folder/webpagina met de verschillende mogelijkheden van (professionele) hulp ingeval van problemen met een hond/kat uitwerken en voorzien**

Wanneer een eigenaar problemen heeft met zijn/haar hond, dan is het dier afstaan één van de meer gekende oplossingen. Toch kunnen gepaste, minder gekende maatregelen (medisch en gedragsmatig) ervoor zorgen dat de hond wel bij de eigenaar kan blijven, zoals gedragstherapie, hondenschool,... Het is niet altijd duidelijk waar een eigenaar hiervoor terecht kan. Een folder/webpagina moet de eigenaar hierin wegwijs maken. Dierenasielen en dierenartsen kunnen dan ook verwijzen naar deze informatie.

- **Een medisch attest inclusief informatie over het gedrag uitwerken en voorzien**

Ingeval een hond/kat wordt afgestaan, deelt de oud-eigenaar niet altijd of alleen maar beperkt de medische en/of gedragsproblemen mee. Hierdoor kan een asiel of de nieuwe eigenaar voor verrassingen komen te staan. Voor een asiel en een toekomstige eigenaar kan een medisch attest (met gedragsinformatie) dat is afgeleverd door een dierenarts, bijdragen tot een geschikte verzorging en het kan toekomstige eigenaars correct informeren. Asielen kunnen dergelijk attest eisen als voorwaarde om een dier te aanvaarden voor opname.

- **Stimuleren van bemiddeling bij het plaatsen van een huisdier**

Wanneer eigenaars beslissen om een dier af te staan, dan is het vanuit het standpunt van dierenwelzijn meestal een voordeel dat een dier vanuit zijn oude omgeving rechtstreeks naar een nieuwe omgeving met de nieuwe baasjes gaat, zonder dat het dier een tussenstap moet maken via een asiel. Om een geschikte match voor het dier te vinden, is een bemiddeling met screening aangeraden. Dergelijke bemiddeling moet gestimuleerd worden en kan door een asiel georganiseerd worden.

3. DIEREN IN ASIELEN

- **Gebruik van één uniforme vragenlijst voor kandidaat-adoptanten door alle asielen**

De meeste asielen werken met een vragenlijst die kandidaat-adoptanten moeten invullen. Op basis van die vragenlijst bekijkt een asiel of er al dan niet een match is met een dier. Nu heeft elk asiel een eigen vragenlijst en procedure. Er moet één uniforme vragenlijst komen, zodat kandidaat-adoptanten slechts één vragenlijst moeten invullen die geldig is voor alle asielen. Het is ook aangeraden dat er een uniforme procedure komt voor de verwerking van dergelijke vragenlijsten.

- **Opstellen van een afwegingskader voor euthanasie van honden en katten**

In functie van het welzijn van een dier is het soms aangeraden om een dier te doden. Elk geval apart moet apart beoordeeld worden. Voor die beoordeling is een uniform afwegingskader nodig dat moet worden opgesteld in samenwerking met de asielen. Afwegingskaders uit andere landen kunnen daarbij als voorbeeld dienen.

- **Evalueren van het twee-kattenadoptiebeleid**

In verschillende asielen worden katten met het oog op hun socialisatie per twee aangeboden voor adoptie aangeboden. Recent zijn hierover publicaties³ verschenen die aangeven dat katten hierdoor mogelijk minder snel geadopteerd worden, en dus langer in een asiel verblijven. Er moet een leidraad ontwikkeld worden om asielen te helpen bij de beslissing welke katten baat hebben bij een adoptie per twee (en welke niet).

4. INBESLAGNAMES VAN DIEREN

- **In de mate van het mogelijke bij controles dieren niet in beslag nemen maar maatregelen opleggen**

Bij dierenwelzijnscontroles is een inbeslagname van de dieren niet altijd aangewezen. Wanneer het mogelijk is, moeten maatregelen opgelegd worden om het welzijn van de dieren ter plaatse te verbeteren. Het belang van het dier moet hierbij voorop gesteld worden. Voor de politiediensten moet een opleiding voorzien worden, zodat ze deze situaties gepast kunnen beoordelen.

Verder moet de regelgeving aangepast worden voor maatregelen die worden opgelegd tijdens de inspectie: als deze maatregelen niet uitgevoerd worden, en politie of Dierenwelzijn Vlaanderen ze dan moet uitvoeren, dan moeten de kosten daarvoor kunnen worden teruggevorderd bij de eigenaar.

---

³ Finka LR. 2022 Conspecific and Human Sociality in the Domestic Cat: Consideration of Proximate Mechanisms, Human Selection and Implications for Cat Welfare. *Animals* 12(3):298. Engebrecht L, Smith T and Suchak M. 2022 Single vs multiple cat adoptions: A trade-off between longer adoption times and social bonding in shelter cats. *Animal Welfare* 31: 329-339